

JÖNKÖPINGS KOMMUN
kommunstyrelse@jonkoping.se

2024-02-02

1 (19)

Dnr- SI 2023:7410

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Stensholmsskolan i Jönköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Stensholmsskolan* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Stensholmsskolan* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydligare leda och styra verksamheten kring hur utvecklingsinsatser genomförs och säkerställa att dessa gör avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna ytterligare förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar tillsammans samt säkerställa att lärarna använder olika metoder i arbetet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **5 september 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:7410) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Stensholmsskolan* leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn följer upp vissa resultat samt att rektorn i viss utsträckning ställer resultaten i relation till undervisningens genomförande. Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att rektorn följer upp värdegrundsarbetet i samarbete med elevhälsan två gånger om året. Den biträdande rektorn skapar sig en bild av hur det ser ut på skolan genom att göra klassrumsbesök. Arbetslagen har också, vid läsårets slut, i uppdrag att analysera kunskapsresultat. I uppföljningen ingår att följa upp de nationella proven för årskurs 3 och 6 samt resultaten för årskurs 1. Arbetslagen tittar också på relationen mellan nationella provresultat och betyg och noterar även hur många elever som uppnår minst godkänt i samtliga ämnen. Skolledningen tillhandahåller en mall för analysarbetet, vilken innehåller analys av kunskapsresultat samt analys av läsåret (avseende exempelvis värdegrundsarbetet, tillgänglig lärmiljö, fysisk lärmiljö, egen utveckling samt den egna undervisningen) samt av arbetslagets eget utvecklingsområde. Även förstelärare och utvecklingsgrupp är involverade i analysarbetet och gör egna analyser vilka redovisas till skolledningen som slutligen diskuterar dem.

Däremot har rektorn ingen systematisk plan för uppföljning av lärarnas undervisning, utan samtal om undervisningen sker endast informellt kring lunchen eller i grupp på arbetslagsmötena. Rektorn tror att hen samtalar med samtliga sina lärare under loppet av ett läsår, men medger att det kan vara så att det finns medarbetare som under ett läsår inte får möjlighet att samtala individuellt om sin undervisning med sin chef. Rektorn gör en viss koppling mellan kunskapsresultaten och själva undervisningens genomförande, det vill säga lärarnas individuella förmåga att bedriva undervisning. Exempelvis säger rektorn att hen ser lägre resultat i klasser där läraren har svårt att skapa struktur och tydlighet. Rektorn har, vid senaste läsårsslutet och för verksamheten som helhet, noterat att pojkar når något högre kunskapsresultat än flickor. Rektorns förklaring till resultaten är att ett specifikt arbetslag hade valt att som sitt utvecklingsområde hitta vägar som gynnar pojkarnas kunskapsutveckling, exempelvis skrivstöd för pojkar eller fler praktiska prov istället för teoretiska, vilket har lett till pojkarnas generellt bättre resultat. Även "Att skriva sig till läsning", ett projekt med skrivträning på Ipads, har gynnat pojkarna.

Granskningen visar vidare att det finns en viss koppling mellan resultaten och hur resurser fördelas. Av intervju med rektorn och elevhälsans personal framgår att en analys av och diskussion om hur klasserna fungerar som grupp är ett led i arbetet med

hur resurser ska fördelas inför kommande termin och läsår. Resursfördelningen utgår från elevernas behov och de personella resurserna är inte exakt jämnt fördelade utan lärartjänster fördelas främst utifrån lärarbehörighet men därefter har rektorn valt att prioritera tätare lärarnärvaro i vissa klasser som har behov av sådan, snarare än att erbjuda ett separat resurscentrum utanför klassrummet. Utfallet följs upp genom kontinuerlig avstämning med speciallärarna. I klasser där lärare har haft svårt att få struktur på undervisningen, har rektorn satt in resurser i form av fortbildnings-satsningar för att stärka lärarens ledarskap i klassrummet.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn ger svag ledning och styrning i frågor som rör skolans jämställdhetsarbete. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att inga specifika insatser kring jämställdhet gjorts under de senaste åren och att det generellt inte är en fråga som de arbetat aktivt med. Det framgår att skolan saknar en långsiktig plan för hur lärarna ska arbeta med jämställdhetsarbetet. Lärarna har uppfattningen att det ligger i allas uppdrag att arbeta med dessa frågor, men de har inte fått någon uttalad instruktion från sin rektor om att de konkret ska inkludera jämställdhet i sin undervisning. Dock påpekar rektorn att frågor kring jämställdhet finns uttryckt i en del kursplaner och därigenom bör de per automatik komma in i undervisningen. Lärarna säger emellertid att rektorn inte följer upp huruvida de jobbar med jämställdhet inom ramen för sin undervisning. Därutöver framgår att visserligen sammanställs elevernas kunskapsresultat med avseende på kön, men innevarande år har detta inte föranlett några generella insatser. Rektor förklarar detta med att skolan de senaste åren, med undantag för förra läsåret, haft ett jämnt resultat mellan pojkar och flickor, varför de inte fokuserat på att titta på kön utan istället arbetat för att skapa en tillgänglig undervisning för alla. Det undantag som fanns föregående läsår ledde dock till att ett arbetslag valde som sitt utvecklingsområde att finna konkreta vägar i undervisningen som gynnar pojkarnas resultat.

I Skolinspektionens enkät från vårterminen 2023 framgår relativt stora skillnader mellan könen i flera frågor, bland annat om stimulans i undervisningen, stöd, kritiskt tänkande, bemötande och likabehandling från lärare samt kring elevhälsans arbete. Dessa siffror har både lärare och rektor uppmärksammat, men det framgår att det inte är något som de har analyserat eller diskuterat sinsemellan. Tvärtom framgår av intervjun med lärare att dessa skillnader bara konstaterats och förklarats i allmänna termer. Däremot pågår, enligt både elevhälsans personal och lärare, ett arbete kring flickors psykiska mående i vilket även skolpsykologen är involverad. Skolkuratoren säger att hen ser ett behov av att framöver arbeta med könsnormer i relation till våldspreventivt arbete.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn organiserar verksamheten med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag genom att skapa förutsättningar för lärare att samverka. I intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärarna framkommer att rektorn har skapat en funktionell organisation avseende mötesstruktur och kompetensutveckling. På varje stadium, lågstadium och mellanstadium, finns ett arbetslag vilket också inkluderar lärare i praktisk-estetiska ämnen. Därutöver finns de mindre, mer verksamhetsnära, arbetslagen organiserade per årskurs. Rektorn och den biträdande rektorn deltar i stadiearbetslagens möten två gånger per termin. För närvarande kommenterar och återkopplar rektorn i övrigt arbetslagens pedagogiska arbete främst i grupp och huvudsakligen på studiedagar. Elevhälsoteamet träffar, tillsammans med rektorn, arbetslagen två gånger per termin. Då diskuterar de elevernas resultat på gruppnivå och hur de ska arbeta vidare med de problem de ser. I övrigt träffas elevhälsoteamet en gång i veckan tillsammans med rektorn och på dessa möten jobbar de mer riktat med enskilda individer. Tillsammans med skolans utvecklingsgrupp arbetar elevhälsoteamet med trygghetsenkäten och skolans värdegrundsuppdrag. De kan sedan besluta om insatser baserade på vad de kommit fram till i sin utvärdering, exempelvis genom insatser som "Säker på nätet" eller "Bråka smart", vilka beskrivs närmre under område 3.

Granskningen visar att rektorn har skapat strukturer för ett kollegialt lärande på skolan men att rektorn inte i tillräcklig utsträckning leder och styr arbetet eller försäkras sig om att arbetet ger avtryck i undervisningen. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att rektorn inte planerar för utvecklingsarbetet utan har valt att decentralisera skolans fortbildningssatsningar detta läsår genom att arbetslagen får möjlighet att själva identifiera vilka undervisningsnära behov de har. De får sedan tillsammans med förstelärare i utvecklingsgruppen planera och forskningsanknyta satsningarna. Rektorn, tillsammans med förstelärarna i utvecklingsgruppen, har lagt en struktur för hur arbetet ska fortlöpa för att de ska få till ett kollegialt lärande på skolan, vilken innebär att arbetslagen själva väljer inom vilka fokusområden de behöver och vill kompetensutvecklas, en strategi som gör att de olika arbetslagen jobbar med behov de själva identifierat för sina elevgrupper. Förstelärarna stöttar med lämplig litteratur och leder pedagogiska forum tillsammans med lärarna i respektive årskursarbetslag och arbetet dokumenteras med öppna minnesanteckningar, tillgängliga för alla kollegor, även de i andra arbetslag. De olika arbetslagens arbete och resultat av satsningarna diskuteras på rektorns uppdrag på studiedagar. Det framgår dock att rektorns uppföljning av utvecklingsarbetet är begränsad till att rektorn och den biträdande rektorn ibland diskuterar med lärarna hur arbetet fortlöper när skolledningen deltar i arbetslagsmötena. Rektorn och den

biträdande rektorn gör också spontana lektionsbesök under året, men det framgår att det inte varit alla lärare som, innevarande läsår, fått planerade lektionsbesök med fokus på undervisnings-praktiken och inte heller någon konkret uppföljning av hur utvecklingssatsningarna faller ut i undervisningen.

Granskningen visar också att rektorn ser till att arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn via utvecklingsgruppen har uppdragit åt lärarna att jobba med en lektionsstruktur som innefattar tydlig inledning och tydlig avslutning samt kontinuerligt bildstöd. Genom de kollegiala observationerna och många samtal i arbetslagen, har lärarna nu utvecklat en gemensam praxis, något som också eleverna uppfattar och bekräftar och som även framgår vid lektionsobservationerna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydligare leda och styra verksamheten kring hur utvecklingsinsatser genomförs och säkerställa att dessa gör avtryck i undervisningen.

Granskningen visar att rektorn inte leder lärarna kollegiala lärande utan har decentraliserat fortbildningssatsningar och kompetensutveckling till utvecklingsgrupp och arbetslag. Att arbeta med kollegialt lärande är ett sätt att göra alla delaktiga i utvecklingsarbetet, men rektorn säkerställer inte om eller hur satsningarna gör avtryck i undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att leda arbetet med det kollegiala lärandet genom att tydliggöra syfte och förväntat utfall av de olika satsningarna. Rektorn behöver även utarbeta metoder för uppföljning av kompetensutveckling och fortbildningsinsatser genom att. Uppföljningarna behöver genomföras både på grupp- och individnivå för att rektorn ska få ett underlag för att planera för kompetenshöjande insatser eller stöd för de lärare som har behov av det. På så vis kan rektorn konstatera huruvida och på vilka sätt de olika insatserna verkligen innebär ett ökat kollegialt samarbete samt säkerställa att de får ett reellt genomslag i undervisningspraktik och kunskapsresultat och därmed kommer alla elever till godo.

I sammanhang av kompetensutveckling rekommenderar Skolinspektionen också rektorn att ta ett helhetsgrepp om jämställdhetsperspektivet och utifrån tillgängliga resultat, både kunskapsresultat och värdegrundsresultat, kartlägga vilka insatser som behövs samt planera utvecklingsåtgärder för att samtliga elever ska kunna erbjudas

likvärdiga förutsättningar oavsett könstillhörighet. Ett sådant strategiskt arbete kan exempelvis innefatta att rektorn i medarbetarsamtal har frågor om jämställdhetsarbetet i undervisningen eller att gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen utformas. Rektorn bör också följa upp att de möjligheter som finns för att undervisa om jämställdhet inom ramen för kursplanernas centrala innehåll tas tillvara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Rektorn behöver även försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Det går exempelvis att se över och försäkra sig om att läromedel speglar både kvinnors och mäns erfarenheter. I detta ingår att fortsätta det påbörjade arbete som finns på skolan kring flickors mående.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Målfokus, variation och lärarstöd

Granskningen visar att eleverna erbjuds en balanserad och varierad undervisning som innehåller ett aktivt lärarstöd, vilket gör att eleverna bibehåller sitt engagemang genom hela lektionen. Lektionsobservationer samt intervjuer med lärare och elever visar att lärarna varierar sin undervisning på ett genomtänkt sätt, exempelvis genom att blanda enskilt arbete med parövningar och grupparbeten, ha gemensamma genomgångar följda av uppgiftslösande eller skrivande, läsning i böcker eller filmvisande samt uppgifter på arbetsblad eller Ipads. Flera lärare arbetar också med undervisning ute, exempelvis i matematik och naturorienterande ämnen (NO), något som också observeras vid besöket. Lärarna är även noga med att blanda teori och praktik, exempelvis i ämnet teknik där de arbetar med att läsa om olika brokonstruktioner och sedan låter eleverna omsätta detta i praktiken genom att de bygger olika sorters broar, eller i slöjdämnen där lärarna undervisar om olika tekniker som sedan omsätts i faktisk produktion. Lärarna erbjuder ett aktivt stöd under lektionerna, både på kollektiv nivå genom att ha bildstöd på både tavla och

smartboard vilket understryker de olika lektionsmomenten, och på individnivå. Det händer också att lärarna temporärt grupperar eleverna utifrån deras olika kunskapsnivåer. Vidare framgår att några lärare arbetar med checklistor, både på gruppnivå och på individnivå. Lärarna går runt och hjälper och stöttar eleverna med tips och tricks, genom att ge dem ledtrådar istället för att ge dem de rätta svaren, samt genom att bjuda in kamraterna att spekulera kring frågorna för att sedan gemensamt komma fram till ett korrekt svar. Eleverna berättar att lärarna ofta kan hjälpa dem genom att förklara på ett annat sätt eller genom att de får gå till ett grupprum för att få riktad extra hjälp.

Granskningen visar vidare att undervisningen är välstrukturerad och logisk, med tydlig inledning och tydligt avslut. Vid lektionsobservationer och i intervjuer med lärare och framkommer att lektionerna genomgående är genomtänkt strukturerade och innehåller ett logiskt flöde av uppgifter och arbetsmoment. Lektionens eller undervisningsmomentets mål presenteras tydligt på de flesta lektionerna, i några fall också med en explicit koppling till centralt innehåll i kursen eller till bedömningskriterier. Lärarna säger att de alltid redovisar syftet med arbetsområdet för eleverna och att ju äldre eleverna är, desto tydligare uttrycker lärarna kopplingen till läroplansmålen. Eleverna säger att lärarna berättar varför de ska lära sig något, men att inte alla lärare är lika tydliga med en koppling till mål och kunskapskriterier. De olika delarna av en lektion är tidsmässigt balanserade och gör att eleverna i stort hänger med och upprätthåller ett engagemang lektionen igenom. Lärarna säger att korta moment är något de insett är en framgångsfaktor och den insikten har utvecklat sig till en gemensam praxis på skolan. Under ett observerat längre pass avbryter läraren undervisningen och genomför en rörelsepaus för att eleverna ska bibehålla fokus, ett förfarande som eleverna är välbekanta med.

Motivation och utmaningar

Granskningen visar att lärarna har höga förväntningar på eleverna och fortlöpande stärker deras självförtroende. I intervjuer med lärare och elever samt vid lektionsobservationer framgår att lärarna signalerar att de har höga förväntningar på eleverna och på att de kommer att klara uppgifterna de arbetar med. Lärarna visar detta genom att utgå från att alla elever kan följa de enkla och bildstödda instruktionerna som finns på tavlan och smartboarden, vilket bekräftas av eleverna som säger att lärarna alltid är positiva och motiverar dem. Det framgår även att lärarna förutsätter att eleverna har kunskapen och viljan att delta i undervisningen med sina egna tankar och lärarna underlättar detta arbete genom att erbjuda tid för reflektion och möjlighet till diskussion. Lärarna är medvetna om vikten av att utveckla goda relationer med sina elever och säger att det dubbla lärarskapet som de hade förra läsåret var ett sätt att kunna bygga sådana nära relationer. I år, när skolan har

omorganiserats, är det ett förhållningssätt som de försöker hitta nya vägar för att kunna uppnå och lärarna säger att god kontakt med vårdnadshavarna är en bra väg. De arbetar också mycket med uppmuntran, beröm och individuell respons, något som också framgår tydligt vid lektionsobservationerna. Ett annat sätt som lärarna motiverar eleverna på är att göra undervisningen elevnära och utgå från elevernas intressen, exempelvis genom att fånga upp samtal elever emellan och väva in dessa i undervisningen, eller att inkludera något föremål som elever haft med sig till skolan i arbetsmomenten. Att ha konkreta slutmål med undervisningen, som exempelvis att skriva en bok eller göra en film, bidrar också till elevengagemang. Då elever kommit olika långt och är olika motiverade, arbetar lärarna aktivt med att understryka att klassen är ett lag där alla är beroende av varandra och att allas insatser behövs för att gruppen som helhet ska lyckas. De förmedlar också att lärarna och eleverna arbetar tillsammans för att nå målet och att läraren är med hela vägen för att hjälpa dem.

Vidare visar granskningen att lärarna anpassar undervisningen efter enskilda elevers olika förmåga samt utmanar dem utifrån hur långt varje elev kommit i sin kunskapsutveckling. Vid lektionsobservationer och i intervjuer med elever och lärare framgår att lärarna är lyhörda för elevernas individuella behov. Några elever behöver – och erbjuds – mer hjälp, exempelvis genom att arbetssätt anpassas tydligare till individerna eller att lärarna låter eleverna arbeta nivågrupperat. Andra sätt att hjälpa individuella elever kan vara att utnyttja digitala hjälpmedel, ge någon elev ytterligare bildstöd eller förklara på ett annat sätt för några elever eller en individuell elev enskilt. Om man har kommit långt inom ett moment så kan eleverna få extra uppgifter, exempelvis genom att få skriva mer avancerade texter i "berättelseboken", läsa i "bänkboken" eller genom att de får tillgång till datorernas extrauppgifter, exempelvis inom matematiken.

Elevernas delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna erbjuds tillfällen att reflektera över frågor utan givet svar och att utrymme ges för eleverna att fundera över sitt eget lärande och vilka strategier som fungerar för dem. Vid lektionsobservationer och i intervjuer med elever och lärare framgår att lärarna aktivt arbetar med att ge eleverna möjligheter att diskutera och reflektera över uppgifterna på sätt som kräver att eleverna själva tänker till och får tolka, att de får dra slutsatser eller förklara ett förhållande. Ett sådant exempel är vid högläsning av en skönlitterär bok, där eleverna får spekulera om undertexten i ett avsnitt, ett annat när eleverna får fundera över den bästa strategin för att lösa en praktisk uppgift i träslöjden. Om en elev svarar ett faktafel kan lärare involvera kamraterna och på så sätt leda diskussionen fram till korrekthet. Lärarna arbetar även med repetition eftersom det är en bra metod för lärande, då eleverna, efter att ha fått tänka till på egen hand mellan lektionspassen, kan ha kommit fram till

nya sätt att betrakta ett problem. Enligt lärarna är grupparbete en annan framgångsrik metod som de ofta använder, där eleverna blir medvetna om vilka metoder som fungerar bäst för den enskilde eleven genom att de får tips och idéer av sina kamrater. Flera lärare använder sig av metoden att först låta eleven tänka till själv, sedan fråga en kamrat och sist fråga läraren, när det handlar om att komma vidare i arbetet. På så vis uppmärksammar eleverna hur en uppgift kan lösas på olika sätt men ändå nå samma resultat och de blir medvetna om vilka strategier som passar dem själva bäst. I praktiska ämnen som slöjd erbjuder lärarna eleverna att skriva loggbok i vilken de reflekterar över sin arbetsprocess fortlöpande, och några lärare har också i sina klasser en skoldagbok där eleverna får skriva tankar om sitt lärande. Eleverna tycker att de får fundera över vad de lärt sig och hur de lär sig inför utvecklingssamtalen som sker en gång på höstterminen och två gånger på vårterminen.

Vidare visar granskningen att lärarna har flera metoder för att låta eleverna utvärdera undervisningen och att eleverna är delaktiga i planeringen av undervisningen. Av intervjuer med lärare och elever framkommer att lärarna regelbundet använder sig av flera utvärderingsmetoder, både för större undervisningsområden och efter enskilda lektioner. Lärare i de lägre årskurserna använder en metod där eleverna får markera grönt-gult-rött om vad de lärt sig under ett arbetsområde. Några lärare beskriver hur de muntligen erbjuder eleverna tillfällen att komma med synpunkter på undervisningen och andra lärare låter eleverna utvärdera arbetet från föregående lektion på den lektion som kommer efter, som ett sätt att koppla samman lektionerna och skapa ett sammanhang. Eleverna får även muntligen sammanfatta vad de lärt sig inom ett område inför starten på ett nytt moment, vilket också noteras vid lektionsobservationer. De yngre eleverna säger att det händer att de får visa tummen upp eller ner efter lektioner för att visa vad de tyckte eller vad de lärde sig och de äldre eleverna berättar att de ibland använder så kallade exit tickets, något som också beskrivs av lärarna. Lärarna reflekterar i intervjun över att de tydligare behöver medvetandegöra eleverna om när de faktiskt sysslar med utvärdering.

Vad gäller elevernas delaktighet i planeringen av undervisningen, så framgår att eleverna ofta får vara med och planera hur ett moment ska genomföras eller vilken redovisningsform som eleverna önskar. Det framgår att flera lärare frågar eleverna inför ett nytt arbetsområde vad de redan kan inom ämnet och vad de vill lära sig mer om och uppmuntrar eleverna att komma med synpunkter på undervisningen, men också att lärarna oftast har bestämt vad de ska lära sig, medan eleverna ges utrymme att påverka undervisningen när det handlar om arbetssätt eller arbetsmetoder.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolans arbete med studiero

Granskningen visar att ett samlat arbete bedrivs för att skapa studiero som möjliggör för eleverna att genomföra de uppgifter som läraren planerat. Vid lektionsobservationer och i intervjuer med lärare, elever och rektorn framkommer att personalen gemensamt kommit fram till hur de ska arbeta för att tillsammans med eleverna skapa studiero. Exempelvis innebär den gemensamma överenskommelsen om lektionsstruktur att medan eleverna kommer in i klassrummet spelas lugn musik och på tavlan står vilka uppgifter de ska börja med på egen hand. Detta förfarande är inarbetat och de flesta elever sätter igång enligt instruktionen. Eleverna berättar att de gör klassregler tillsammans med sina lärare och att det också finns ordningsregler för hela skolan som de varit med att rösta fram. Även om det ibland blir pratigt, exempelvis vid uppgifter där de ska arbeta tillsammans i par eller grupp, så upplever alla elever att de har studiero i klassrummet och att de kan fokusera på sina uppgifter. Om kamrater pratar så säger läraren till och uppmanar också andra elever att inte haka på de elever som stör. Det fungerar enligt eleverna bra.

Granskningen visar också att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att åstadkomma en lugn miljö och att huvudmannen bidrar med stöd vid behov. I intervjuer, men också vid lektionsobservationer, framgår att lärarna har flera metoder för att främja lugn och ro och att stävja oro om det blir lite stökigt i klassen. Exempelvis kan elever få hörselkåpor eller använda lösa skärmar som skärmar av den egna bänken. Lärarna arbetar också med så kallade rörelsepauser om ett pass blir långt och det spritter i benen. Det framgår även att det finns ett så kallat "Skolstödsteam" i kommunen, som har genomfört en riktad insats i en specifik årskurs, där behovet av studiero var stort. Rektorn berättar också att huvudmannen erbjuder fortbildningsinsatser för att stärka lärarnas ledarskap i klassrummet, något som skolan använt sig av vid några tillfällen. Då har en förstelärare haft som del av sitt uppdrag att stötta kollegor som haft behov av hjälp för att finna en lämplig ledarskapsstrategi, bland annat i syfte att uppnå studiero.

Skolans arbete med trygghet

Granskningen visar att skolans personal har ett gemensamt arbete för att skapa trygghet på skolan och att arbetet bedrivs utifrån en analys av de förhållanden som råder. I intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att skolan undersöker elevernas upplevelse av trygghet genom en trygghetsenkät som bland annat kartlägger riskområden. Enkäten genomförs en gång per termin. Det finns ett trygghetsteam bestående av elevhälsans personal samt av lärarrepresentanter och fritidspersonal vilka ansvarar för enkäten och utifrån en analys av resultaten på denna enkät beslutar om eventuella insatser samt identifierar mål inför kommande läsår. Områden som identifierats som otrygga är raster, förflyttningar och toaletter, varför de har arbetat fram gemensamma rutiner för hur de ska agera. En plats som de exempelvis identifierat som känslig ur ett trygghetsperspektiv var omklädningsrummen, varför det numera alltid finns en lärare med där inne.

Enligt elevhälsans personal är rektorn och den biträdande rektorn med på elevhälsoteamets möten där de regelbundet tar upp trygghetsfrågor. Elevhälsans personal är också med på arbetslagsmöten två gånger per termin, bland annat för att arbeta förebyggande kring insatser. Som exempel på förebyggande arbete nämns ett material som heter "Bråka smart", vilket handlar om konfliktlösning och som utvecklar elevernas sociala och relationella kompetens och som elevhälsan använt i flera klasser. Trygghetsteamet tillhandahåller också färdiga lektioner kring trygghetsfrågor, vilka lärare kan använda i sina klasser.

Granskningen visar också att lärarna har ett gemensamt förhållningssätt kring att bibehålla trygghet. Av intervjuer med lärare och elever samt vid observationer framkommer att lärarna också har skapat en rutin kring hur de och eleverna ska agera på rasterna genom att uppmana eleverna att aktivt söka kontakt med valfri, tillgänglig vuxen om något inträffar. Eleverna känner sig numera trygga överallt på skolan och de vet att de kan gå till valfri vuxen på rasten för att få hjälp om något händer, något de också gör. Lärarna jobbar så för att undvika att konflikter kommer med in i klassrummet efter rasterna och tycker att systemet fungerar som tänkt. Flera klasser har en utvärdering på fredagarna om hur veckan som gått har varit ur ett trygghetsperspektiv.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Analys och diskussion av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn gör en begränsad analys av skillnader och avvikelser i bedömningar samt att rektorns förklaringar till avvikelserna är vaga. Det framgår av intervjuer med rektorn, lärare och av inkommen dokumentation att rektorn tillsammans med lärarna sammanställer och diskuterar vissa resultat såsom betyg och relationen mellan nationella provresultat och betyg för årskurs 3 och 6, samt omdömen för elever i årskurs 1. Där har de konstaterat få avvikelser mellan nationella provresultat och betyg, inte minst i jämförelse med riket. Rektorn noterar också att de, när de ingick i det större skolområdet, ofta hade höga betyg i ämnet idrott, vilket rektorn förklarar med att de var en skola som skickade många elever till idrottsgymnasiet i kommunen. Rektorn har även noterat skillnader i lärares bedömningar inom ämnet matematik, där elever som inte strikt arbetar utifrån läroboken tenderar att få högre betyg, vilket kan bero på att de lärarna i större utsträckning reflekterar över elevernas kunskaper och den egna undervisningen.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Granskningen visar också att rektorn ger svag ledning av arbetet med likvärdiga bedömningar. Av inkommen dokumentation framgår att alla lärare, för cirka ett och ett halvt år sedan, arbetade med Skolverkets material "Att planera, bedöma och ge återkoppling" i huvudmannens regi och de har även arbetat med bedömning utifrån de reviderade kursplanerna i den nya läroplanen 2022. Därutöver har rektorn sett till att tillfällen finns för lärarna att strukturerat sambedöma nationella prov, där lärare från årskurs 1-6 deltar i bedömningsarbetet för att bedömningskompetensen ska vara uppdaterad när lärarna själva får en grupp som genomför nationella prov. Skolan har också infört samrådsmöten mellan arbetslagen och speciallärare för att kvalitetssäkra bedömningar. Av intervjuer med rektorn och lärare framkommer att rektorn därutöver

inte har givit lärarna några explicita instruktioner för hur de i övrigt ska arbeta med likvärdighet i bedömning. Det förekommer dock informella samtal inom arbetslagen kring bedömning och lärarna jämför sina elevers lösningar med varandra. Rektorn uppger att hen inte vet i vilken utsträckning lärarna använder Skolverkets bedömningsstöd och om de gör det, så är det frivilligt och ingenting som rektorn följer upp. De saknar också systematik i hur lärare i övrigt kan kalibrera sina bedömningar.

Slutligen visar granskningen att lärarna erbjuder otillräckliga förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina bedömningar och säkerställa rättvisa och likvärdiga betyg. I intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn inte planerar för specifika tillfällen då lärarna systematiskt resonerar om hur bedömning ska gå till eller hur den faller ut. Tidigare har bedömningstillfällen planerats in för att lärarna ska kunna diskutera just betygskriterier, men innevarande läsår finns inga sådana planerade tillfällen. Inom kommunen fanns förr både ämnesnätverk och träffar med högstadiekollegor för att lärarna där skulle kunna delge varandra elevuppgifter och diskutera bedömningar och betygskriterier, men sådana träffar finns inte längre, vilket gör likvärdig bedömning svårt, inte minst för de lärare som är ensamma inom sitt ämne.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna ytterligare förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar tillsammans samt säkerställa att lärarna använder olika metoder i arbetet.

Granskningen visar rektorn organiserar för gemensamt arbete kring bedömning av de nationella proven, men att rektorn inte försäkrar sig om att lärarna regelbundet diskuterar och kvalitetssäkrar bedömning och betygssättning i samtliga ämnen och inte heller ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Det riskerar att leda till att eleverna inte ges en rättvis och likvärdig bedömning.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tillsammans med sina lärare utveckla metoder för att kontinuerligt och systematiskt diskutera inte bara betygssättning utan även bedömningsfrågor. Rektorn kan exempelvis planera för regelbundna och strukturerade mötestillfällen då lärare inom och mellan ämnen samtalar om bedömningsfrågor utifrån betygskriterier för enskilda utbildningsmoment. Dessa möten kan också innehålla diskussion kring konkreta elevvalster för gemensam kalibrering av bedömningar. Mötena kan förslagsvis ledas av förstelärare eller arbetslagsledare, även om också rektorn behöver följa upp hur

arbetet fortlöper. I arbetet ingår att finna metoder för lärare att samarbeta med kollegor även utanför kollegiet på skolan, och särskilt viktiga är dessa externa kontakter för de lärare som är ensamma i sina ämnen. Slutligen rekommenderar Skolinspektionen att rektorn inom ramen för sin uppföljning också tar reda på vilka metoder lärare använder för att kvalitetssäkra sina bedömningar. Rektorn behöver sedan leda lärarnas arbete så att samtliga lärare använder flera metoder i sitt bedömningsarbete. Sådana metoder kan vara att sambedöma uppgifter och elevalster, skapa gemensamma bedömningsuppgifter och att använda Skolverkets bedömningsstöd.

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

X Maria Lundström

Föredragande
Signerat av: Maria Lundström

I handläggningen av ärendet har även utredare Fredrik Holmqvist medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Nio lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 29-30 november 2023. Besöket genomfördes av utredarna Maria Lundström och Fredrik Holmqvist.

Stensholmsskolan är en skola som ligger i Jönköpings kommun och bedriver verksamhet i förskoleklass samt årskurserna 1-6. Vid granskningstillfället har skolan 333 elever i årskurserna 1-6, varav 171 på lågstadiet och 162 på mellanstadiet. Skolan har tre fritidshemsavdelningar för åldrarna F-1, åk 2-3 och åk 4-6.

Skolan har 55 medarbetare. Samtliga lärare, enligt skolans redovisning för läsåret 2023/24, har lärarlegitimation.

Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor.